

İÇ SAVAŞ NEDENİYLE KİLİS'TE YAŞAYAN SURIYELİLERİN OLUŞTURDUĞU SOSYO-EKONOMİK ALGILAR ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

A RESEARCH ON SOCIO-ECONOMIC PERCEPTIONS CAUSED BY SYRIANS
LIVING IN KİLİS BECAUSE OF THE CURRENT CIVIL WAR

Hasan MEMİŞ¹

Öz

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan Arap Baharı, daha sonra diğer ülkelere de yayılmıştır. Suriye'de Mart 2011'de ortaya çıkan bu süreç, zamanla iç savaşa dönüşmüş, zor durumda kalan Suriyelilerin önemli bir kısmı ülkelerini terk etmek zorunda kalmışlardır. Bu göçten en çok etkilenen ülkelerin başında Türkiye gelmektedir. Türkiye'ye gelen Suriyelilerin bazıları da Kilis'te yaşamaktadır. Bu rakamın 100.000'den fazla olduğu ifade edilmektedir.

Çalışmada yerli halktan 400 kişi ile yapılan anket ile, Kilis'te bulunan Suriyelilerin ilin sosyo-ekonomik yapısına etkileri araştırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Arap Baharı, Suriyeliler, Sosyo-Ekonomik Algı, Kilis

Abstract

The Arab Spring began in Tunisia in December 2010, then spread too their countries. This process occurring in Syria in March 2011 has turned into a civil war. Therefore, a significant portion of the Syrians had to leave their country. One of the countries most affected by this migration is Turkey. A significant portion of the Syrian came to Turkey live in Kilis. This number is more than 100 000.

In this study, a survey was conducted with 400 people. So, socio-economic perceptions caused of Syrians living in Kilis were investigated.

Key Words: Arab Spring, Syrians, Kilis

¹Yrd. Doç. Dr., Kilis 7 Aralık Üniversitesi İİBF İktisat Bölümü, hasanmemis@kilis.edu.tr

1. Giriş

Hızla küreselleşen bir dünyada yaşamaktayız. Teknolojik gelişmeler, baş döndürücü bir şekilde gerçekleştiriliyor. Artık insanlar uydu telefonu, internet, televizyon vb. araçlarla dünyanın en ücra yerleriyle anında iletişim kurabiliyorlar. Bu gelişmelerin ülkelerin ekonomik, sosyal ve siyasal yapılarını ciddi bir şekilde etkilediği bilinen bir gerçektir. Nitekim Arap ülkeleri de bu değişimden nasibini almış, yıllardır kendilerini yöneten rejimlere karşı ayaklanmış ve böylece Arap Baharı olarak ifade edilen süreç ortaya çıkmıştır.

17 Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan süreç, daha sonra diğer ülkelere de yayılmıştır. Arap Baharı'nın Suriye'de ortaya çıkması 15 Mart 2011 olarak kayıtlara geçmiştir. Mart 2011'de barışçıl ve sivil halk ayaklanması şeklinde başlayan olaylar, daha sonra iç savaşa dönüşmüştür. İç savaş nedeniyle zor durumda kalan Suriyelilerin önemli bir kısmı yurtlarını terk etmek zorunda kalmışlardır. Göçten en çok etkilenen ülkelerin başında da Türkiye gelmektedir. Yapılan son resmi açıklamalara göre, Türkiye'deki Suriyelilerin sayısı 1.050.000 civarındadır. İç savaştan kaçarak Türkiye'ye gelen Suriyelilerin bazıları da Kilis'te yaşamaktadır. Yerel yönetimin ifadesine göre bu rakam 100.000'den fazladır.

Çalışmada, Kilis'te bulunan Suriyelilerin, ilin sosyo-ekonomik yapısına etkileri araştırılmıştır. Bu bağlamda yerli halktan 400 kişi ile anket yapılmış, Kilis'te yaşamını sürdüren Suriyelilerden kaynaklanan sosyo-ekonomik sorunlar ortaya konmuş ve bu sorunlara çözüm önerileri getirilmiştir.

2. Arap Baharı

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan iktidar karşıtı kitlesel gösterilerin 2011 yılında Mısır, Libya, Suriye, Cezayir, Bahreyn, Ürdün, Yemen ve Lübnan gibi başlıca Arap ülkelerinde yol açtığı halk ayaklanmalarına siyaset bilimi ve uluslararası ilişkiler literatüründe Arap Spring (Arap Baharı) adı verilmiştir (Paksoy, 2013, s.1).

17 Aralık 2010'da Tunus'ta iş bulamamaktan ve geçim sıkıntısından dolayı seyyar satıcılık yapmak zorunda kalan 26 yaşındaki bilgisayar mühendisi Muhammed BouaziziSidi, bir arabaya doldurduğu sebze-meyveyi satarken zabıtalara yakalanmış, bir zabıta görevlisince tokatlanmış ve mallarına el konulmuştur. Bouazizi, sebze tezgahının elinden alınmasını protesto amacıyla valiliğin önünde kendini yakmış, hastaneye kaldırılan genç, 4 Ocak'ta hayatını kaybetmiştir (Güleç, 2012). Diplomalı işsiz Muhammed Bouazizi tarafından başlatılan isyan ile, Arap Baharı olarak adlandırılan sürecin fitili ateşlenmiş ve ayaklanmalar diğer ülkelere de yayılarak devam etmiştir.

Arap Baharı'nın nedenlerini aşağıdaki şekilde özetlemek mümkündür (Tekek, 2012):

Tarihsel nedenler: Arap Yarımadası ve Kuzey Afrika'da hâlihazırda var olan devletlerin, Osmanlı hâkimiyeti sona erdikten sonra ve Birinci Dünya Savaşı'nın bitiminde Avrupalı güçlerin planlamalarıyla ve onların menfaatlerine odaklı bir şekilde kurulmuş olması, bu durumun Arap halkları üzerinde eziklik duygusu meydana getirmesi, Arapların 1900'lü yıllar boyunca Batı tarafından kandırılması, aldatılması, aşağılanması neticesinde onur kırıklıkları yaşamaları.

Sosyal ve sosyo-psikolojik nedenler: Vatandaşların insanca yaşama arzusu, insan hakları, temel hak ve özgürlüklerden yararlanma isteği, adalet, ahlaki bir toplum ve hükümet yapısı talebi, din ve vicdan hürriyeti ile dini inançlara saygı, ifade özgürlüğü vb. taleplerinin yıllar boyunca işbaşına gelen yönetimler tarafından göz ardı edilmesi, insanlar baskıcı ve yozlaşmış yönetim anlayışından bunalması.

Ekonomik nedenler: Bölgede gıda enflasyonu, işsizlik, fakirlik, kötü yaşam koşulları vb. sıkıntıların yaşanması, ekonomik kaynakların yöneticilerin menfaatleri doğrultusunda

kullanılması ve israf edilmesi, ülkelerin gelirlerinin sanayileşme, kalkınma, gerekli yatırımlar şeklinde ülke vatandaşlarının yararına değerlendirilmemesi gibi hususlar da Arap Baharı'nın ekonomik nedenlerini oluşturmaktadır.

Siyasal Nedenler: Demokrasinin en iyi yönetim şekli olduğunun anlaşılmasına rağmen, Arap ülkelerindeki liderlerin demokratikleşme yolunda adım atmamaları, göstermelik parlamenter uygulamalar ile halkın gerçek iradesinin sandıklara yansımaması, devletin kurumsal değil patronaj bir yapıya sahip olması ve aile şirketi gibi yönetilmesi, liderlerin siyasi meşruiyetlerini kendi ülkelerindeki halktan değil, uluslararası düzenden almaları.

Yönetmel (Yönetimsel) Nedenler:Bürokrasideki yozlaşma ve rüşvetin yaygınlaşması, halkın buna karşılık ahlaki bir yönetim özlemi içerisinde olması, yönetimlerin popülizm, nepotizm, iltimas, adam kayırma gibi yanlış uygulamaları benimsemesi, yöneticilerin rejimlerini ve iktidarlarını koruma adına baskıcı, sindirici ve yasaklayıcı yönetsel anlayışları, sıkı ve bunaltıcı güvenlik-istihbarat uygulamaları, uzun yıllar ülkeyi yöneten babaların iktidarı oğullarına devretmeleri, veya babaların ölümleriyle oğulların yönetimi devralması, halk yoksulluk içinde yaşarken, yönetimlerin ve ailelerinin gösterişli yaşam tarzları.

Diğerleri:Küreselleşen dünyada artan iletişim imkânları sonucunda dünyanın küçülmesi, nüfus artışı ile kıt kaynakları paylaşma telaşına düşülmesi, enerji kaynaklarının tükenmeye başlaması, küresel ısınma, SSCB'nin ve Berlin Duvarı'nın yıkılması ile "Devlet kutsaldır" anlayışının yerine geçerli hale gelmeye başlayan "Birey kutsaldır" fikrinin Ortadoğu'da henüz yankı bulması da diğer nedenler olarak gösterilebilir.

3. Arap Baharı, Suriye ve Türkiye'deki Suriyeliler

Arap Baharı'nın Suriye'de ortaya çıkması 15 Mart 2011 olarak kayıtlara geçmiştir. Bu tarihte barışçıl ve sivil halk ayaklanması şeklinde başlayan olaylar daha sonra iç savaşa dönüşmüştür. Ortaya çıkan istikrarsızlık, Suriyelilerin zorunlu göçe maruz kalmalarına neden olmuştur. Bu göçten en çok etkilenen ülkelerin başında da Türkiye gelmektedir.

Ortadoğu Stratejik Araştırmalar Merkezi (ORSAM) tarafından Nisan 2014 tarihinde yayınlanan raporda, Suriyeli mültecilerle ilgili aşağıdaki bilgiler göze çarpmaktadır (Orhan, 2014, s.5, 7, 9):

Suriye'de hâlihazırda iç ve dış göç yaşanmaktadır. Nisan 2014 tarihi itibarıyla 3 milyon civarında Suriyeli ülkesini terk etmiş, bunların 1 milyonu Lübnan, 800 bini Türkiye, 600 bini Ürdün ve 220 bini Irak'a göç etmiştir. Ülkesini terk eden ve büyük çoğunluğu bu dört ülkede yaşayan Suriyelilerin önemli bir bölümü kamplardan ziyade son derece zor koşullarda kendi imkânları ile evlerde ve hatta sokaklarda yaşamaktadır. Kamp dışında yaşayan Suriyelilerin sayısı net olarak bilinmemektedir. İç göç açısından ise durum çok daha kötüdür. Günde 1500-2000 kişinin ülke dışına ya da ülke içinde güvenli bölgelere göç ettiği bilinmektedir. Göç edenlerin %75'inden fazlasını çocuk ve kadınların oluşturduğu düşünüldüğünde zorunlu göçün yarattığı trajedi daha rahat anlaşılabilir.

Üç yılı aşkın süredir devam eden iç savaşta resmi rakamlara göre 150 bine yakın kişi hayatını kaybetmiştir. 3 milyona yakın Suriyeli ülke dışına göç etmek zorunda kalmış, 6 milyona yakın insan evlerini terk ederek ülke içinde güvenli bölgelere göç etmiştir. Dolayısıyla 10 milyon civarında Suriyeli iç savaştan doğrudan etkilenmiştir. İç savaş öncesi toplam nüfusun yaklaşık 23 milyon olduğu düşünülecek olursa, Nisan 2014 itibarıyla nüfusun neredeyse yarıya yakını iç savaşın etkilerine doğrudan maruz kalmıştır. Mültecilerin %75'inden fazlasını çocuk ve kadınlar oluşturmakta ve büyük çoğunluğu kamplar dışında zor koşullar altında yaşamlarını sürdürmektedir. Suriyeliler iyi bir yaşam sürmekten ziyade; güvenlik, beslenme, barınma, sağlık gibi temel ihtiyaçlarını karşılama arayışındadır.

Türkiye'deki Suriyelilerin sorunlarına ya da ihtiyaçlarına ilişkin çalışmalar temel olarak Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetim Başkanlığı (AFAD) tarafından yürütülmektedir. Bununla birlikte, AFAD bu çalışmalarını Dışişleri Bakanlığı ve yerel mülki amirliklerle eşgüdüm içinde gerçekleştirmektedir. Bu nedenle Türkiye'deki Suriyelilerin sayısına ilişkin resmi veriler AFAD tarafından yayınlanmaktadır. AFAD bu konudaki son veriyi 30 Aralık 2013 tarihinde resmi web sayfası aracılığıyla ilan etmiştir. Buna göre hâlihazırda Türkiye'de Suriye'den gelenler için kurulan 15 çadır kent, 1 geçici kabul merkezi ve 6 adet konteynır kentte 210.358 Suriye vatandaşı bulunmaktadır. Hatay'da 4, Şanlıurfa'da 3, Gaziantep'te 3, Kahramanmaraş, Osmaniye, Adıyaman, Mardin ve Adana'da 1'er olmak üzere toplam 15 çadır kent ile Kilis'te 2, Şanlıurfa, Malatya, Hatay ve Gaziantep'te 1'er olmak üzere toplam 6 adet konteynır kent kurulmuştur. Ayrıca kampların dışında çeşitli illere dağılmış olan yaklaşık 600 bin Suriye vatandaşının günlük insani ihtiyaçları ve sağlık hizmetlerinin karşılandığı belirtilmektedir. Resmi rakamlara göre Türkiye'de bulunan Suriyeli sayısı 800 bin kişiyi aşmıştır. Ayrıca bugüne değin barınma merkezlerine toplam 432.769 Suriye vatandaşının giriş yaptığı ve bunların 222.411'inin ülkelerine döndüğü açıklanmıştır.

Haziran 2014 itibarıyla Türkiye'de kamp ve kampların dışında yaşayan Suriyelilerin sayısı 1 milyonun üzerindedir. Nitekim Başbakan Yardımcısı Beşir Atalay yaptığı açıklamada bunu teyit etmektedir.

Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığında (AFAD) düzenlenen Afet ve Acil Durum Yüksek Kurulu Toplantısı öncesinde basın mensuplarına açıklamada bulunan Atalay, Türkiye'de şu anda Suriyelilerin kaldığı 22 kamp bulunduğuna dikkati çekerek şöyle konuşmuştur: "Kamplarda 218 bin 632 kişi kalıyor. Şehirlerimizde de çok sayıda Suriyeli var. Şehirlerimizde ve kamplarımızda toplam 1 milyon 50 bin Suriyeli bulunuyor. Takdir edilirse bu büyük bir nüfus. Bununla ilgili çalışmaları da AFAD'ın koordinasyonunda bütün kurumlarımız yönetiyor. Bu kadar büyük bir nüfus, bu kadar büyük kamplar yine de 4. yılında en sorunsuz şekilde yürütüyoruz. Organizasyon ve koordinasyon yönünden kamplarımız örnek alınıyor (www.hurriyet.com)."

4. Kilis'te Bulunan Suriyeliler Nedeniyle Oluşan Sosyo-Ekonomik Algılar Üzerine Bir Araştırma

Türkiye'de yaşamını sürdüren Suriyelilerin önemli bir kısmı da Kilis'te bulunmaktadır. Valinin 04.07.2014 tarihinde Kilis'e gelen İngiltere Uluslararası Kalkınma Bakanı Justine Greening ve beraberindekilere, kamplar ve kent merkezinde kalan Suriyelilere ilişkin verdiği bilgilerde, güncel rakamları görmek mümkündür.

Kilis Valisi Süleyman Tapsız "Türkiye'deki 22 kampta 220 bin Suriyeli misafir ediliyor. Ayrıca kamp dışında kalanlarla baktığımız da zaman 1 milyonun üzerinde Suriyelinin Türkiye'de olduğunu görüyoruz. Sadece Kilis'te 100 bin civarında Suriyeli var. Kilis'in merkez nüfusu 90 bin olduğu düşünülünce, buraya gelen Suriyelilerin küçük bir vilayet oluşturduğunu söyleyebiliriz" şeklinde açıklamalarda bulunmuştur (Çelebioğlu, 2014).

Kilis'te yerli nüfustan daha fazla Suriyeli sığınmacının yaşamakta olduğunu, merkezi yönetim tarafından verilen bu bilgiler de teyit etmektedir. Bu kadar çok sığınmacının bulunduğu bir yerde, sosyo-ekonomik yapıda bazı olumsuzluk ortaya çıkması kaçınılmazdır. Bu bağlamda, Kilis halkıyla yapılan anket ile Suriyelilerin, ilin sosyo-ekonomik yapısına etkileri ortaya konmaya çalışılmıştır.

4.1. Araştırmanın Amacı

Suriye'deki iç savaştan kaçarak, Türkiye'de yaşamını sürdüren 1 milyondan fazla Suriyeli bulunmaktadır. Bunların önemli bir kısmı da (100.000'den fazla) Kilis'te

yaşamaktadır. Çalışma, Kilis'te yaşayan Suriyelilerin Kilis'in sosyo-ekonomik yapısına etkilerini ortaya koymayı amaçlamaktadır.

4.2. Araştırmanın Kapsamı ve Sınırları

Araştırma, Suriye'deki iç savaştan kaçarak Kilis'te yaşamını sürdüren Suriyelilerin Kilis'in sosyo-ekonomik yapısına etkilerini belirlemek amacıyla, il merkezinde yaşamını sürdüren yerli halkı kapsamaktadır. Araştırma 400 kişi ile sınırlandırılmıştır.

4.3. Araştırmanın Varsayımları

Anket uygulanan kişilerin soruları doğru algıladıkları ve doğru cevapladıkları varsayılmıştır.

4.4. Araştırmanın Yöntemi

Araştırmada kullanılan yöntem; örnek kütlenin seçimi, veri toplama ve verilerin değerlendirilmesi şeklindedir.

Araştırmanın ana kütesini, Kilis il merkezinde yaşayan yerli halk oluşturmaktadır. Örnek kütle, ana kütlede "Basit Tesadüfi Örnekleme" yöntemi kullanılarak elde edilen 400 kişiden oluşmaktadır.

Veri toplama yöntemi olarak "anket" metodu seçilmiştir. Anketler, ankete katılanlarla yüz yüze görüşülerek gerçekleştirilmiştir.

Anket yoluyla elde edilen veriler, SPSS kullanılarak frekans ve yüzde dağılımlarından oluşan tablolarla değerlendirilmiş ve Crosstab yöntemi ile analiz edilmiştir.

4.5. Araştırma Verilerinin Değerlendirilmesi

4.5.1. Cinsiyet Dağılımı

Tablo 1: Cinsiyet Dağılımı

	Frekans	%
Kadın	200	50
Erkek	200	50
Toplam	400	100

Tablo 1'de ankete katılanların cinsiyetine ilişkin frekans ve % dağılımları verilmiştir. Tabloda da görüldüğü gibi, ankete katılan 400 kişinin yarısı kadın, yarısı da erkektir.

4.5.2. Yaş Dağılımı

Tablo 2: Yaş Dağılımı

	Frekans	%
25 ve altı	314	78,5
26-50	66	16,5
51 ve üstü	20	5,0
Toplam	400	100,0

Tablo 2'de ankete katılanların yaşı ile ilgili frekans ve % dağılımları verilmiştir. Tabloda da görüldüğü gibi ankete katılanların %78,5'i 25 ve altı, %16,5'i 26-50, %5'i de 51

ve üstü yaş grubundan oluşmaktadır.

4.5.3. Eğitim Düzeyi

Tablo 3: Eğitim Düzeyi

	Frekans	%
Ortaokul	16	4,0
Lise	30	7,5
Meslek Yüksekokulu	76	19,0
Fakülte	260	65,0
Lisansüstü	18	4,5
Toplam	400	100,0

Tablo 3'te ankete katılanların eğitim düzeyi ile ilgili frekans ve % dağılımları verilmiştir. Tabloda da görüldüğü gibi ankete katılanların %65'i fakülte, %19'u meslek yüksek okulu, %7,5'i lise, %4'ü de ortaokul mezunu iken, %4,5'i de lisansüstü eğitim görmüştür.

4.5.4. Suriyelilere Yardımda Bulunma

Tablo 4: Suriyelilere Yardımda Bulundunuz mu?

	Frekans	%
Evet	262	65,5
Hayır	138	34,5
Toplam	400	100,0

Tablo 4'te ankete katılanların "Suriyelilere yardımda bulundunuz mu?" sorusuna verdikleri cevaplarla ilgili frekans ve % dağılımları verilmiştir. Tabloda da görüldüğü ankete katılanların %65,5'i Suriyelilere yardımda bulunduğunu, %34,5'i de yardımda bulunmadığını ifade etmiştir.

4.5.5. Suriyelilere Karşı Türkiye'nin Tutumu

Tablo 5: Suriyelilere Karşı Türkiye'nin Tutumu Doğru mu?

	Frekans	%
Evet	104	26,0
Hayır	222	55,5
Kararsız	74	18,5
Toplam	400	100,0

Tablo 5'te ankete katılanların "Suriyeliler hakkında Türkiye'nin tutumunu doğru buluyor musunuz?" sorusuna verdikleri cevapla ilgili frekans ve % dağılımları verilmiştir. Tabloda da görüldüğü ankete katılanların %55,5'i Türkiye'nin tutumunu doğru bulmamakta,

%26'sı doğru bulmakta, %18,5'i de fikir beyan etmemektedir.

4.5.6. Suriyelilerin Ülkeye Alınması

Tablo 6: Suriyelilerin Hiçbir Önlem Alınmadan Ülkeye Kabulü Doğru mu?

	Frekans	%
Evet	22	5,5
Hayır	352	88,0
Kararsız	26	6,5
Toplam	400	100,0

Tablo 6'da ankete katılanların "Suriyelilerin hiçbir önlem alınmadan ülkeye kabul edilmesi doğru mu?" sorusuna verdikleri cevapla ilgili frekans ve % dağılımları verilmiştir. Tabloda da görüldüğü ankete katılanların %88'i bu durumu olumsuz bulmakta, %5,5'i olumlu görmekte, %6,5'i de fikir beyan etmemektedir.

4.5.7. Suriye'den Gelen Herkesin Gerçekten Savaş Mağduru Olup Olmaması

Tablo 7: Suriye'den Gelen Herkes Gerçekten Savaş Mağduru mu?

	Frekans	%
Evet	98	24,5
Hayır	256	64,0
Kararsız	46	11,5
Toplam	400	100,0

Tablo 7'de ankete katılanların "Suriye'den gelen herkesin gerçekten savaş mağduru olduğuna inanıyor musunuz?" sorusuna verdikleri cevapla ilgili frekans ve % dağılımları verilmiştir. Tabloda da görüldüğü ankete katılanların %64'ü Suriye'den gelen herkesin gerçekten savaş mağduru olmadığını düşünürken, %24,5'i bunların savaş mağduru olduğunu kabul etmekte %11,5'i de fikir beyan etmemektedir.

4.5.8. Suriyeliler Arasında Türkiye'de Kargaşa Çıkarmak İsteyenleri

Tablo 8: Suriyeliler Arasında Türkiye'de Kargaşa Çıkarmak İsteyenlerin Olduğuna İnanıyor musunuz?

	Frekans	%
Evet	278	69,5
Hayır	78	19,5
Kararsız	44	11,0
Toplam	400	100,0

Tablo 8'de ankete katılanların "Suriyeliler arasında ülkemizde kargaşa çıkarmak isteyenlerin olduğuna inanıyor musunuz?" sorusuna verdikleri cevapla ilgili frekans ve % dağılımları verilmiştir. Tabloda da görüldüğü ankete katılanların %69,5'i Suriye'den gelenler

arasında Türkiye’de kargaşa çıkarmak isteyenlerin bulunduğunu kabul etmekte, %19,5’i bunu kabul etmemekte, %11’i de fikir beyan etmemektedir.

4.5.9. Suriyelilerin Her Yerde Türk Vatandaşı Gibi Serbestçe Dolaşması

Tablo 9: Suriyelilerin Her Yerde Türk Vatandaşı Gibi Serbestçe Dolaşması Doğru mu?

	Frekans	%
Evet	36	9,0
Hayır	322	80,5
Kararsız	42	10,5
Toplam	400	100,0

Tablo 9’da ankete katılanların “Suriyelilerin her yerde Türk vatandaşı gibi serbestçe dolaşması sizce doğru mu?” sorusuna verdikleri cevapla ilgili frekans ve % dağılımları verilmiştir. Tabloda da görüldüğü ankete katılanların %80,5’i Suriyelerin her yerde serbestçe dolaşmasını doğru bulmamakta, %9’u bunda bir beis görmemekte,%10,5’i de fikir beyan etmemektedir.

4.5.10. Suriyelilerin Şehirde Serbestçe Gezmesi

Tablo 10: Suriyelilerin Şehirde Serbestçe Gezmesi Yasaklanmalı mı?

	Frekans	%
Evet	204	51,0
Hayır	126	31,5
Kararsız	70	17,5
Toplam	400	100,0

Tablo 10’da ankete katılanların “Suriyelilerin şehirde serbestçe gezmesi sizce yasaklanmalı mı?” sorusuna verdikleri cevapla ilgili frekans ve % dağılımları verilmiştir. Tabloda da görüldüğü ankete katılanların %51’i yasaklanması gerektiğini söylerken, %31,5’i bunu doğru bulmamakta,%17,5’i de fikir beyan etmemektedir.

4.5.11. Yapılan Yardımların Yeterliliği

Tablo 11: Suriyelilere Yapılan Yardımlar Yeterli mi?

	Frekans	%
Evet	256	64,0
Hayır	94	23,5
Kararsız	50	12,5
Toplam	400	100,0

Tablo 11’de ankete katılanların “Suriyelilere yapılan yardımları yeterli buluyor musunuz?” sorusuna verdikleri cevapla ilgili frekans ve % dağılımları verilmiştir. Tabloda da görüldüğü ankete katılanların %64’ü yapılan yardımları yeterli bulmakta, %23,5’i yardımların

yetersiz olduğunu düşünmekte, %12,5'i de fikir beyan etmemektedir.

4.5.12. Yapılan Yardımların Yerine Ulaşması

Tablo 12: Suriyelilere Yapılan Yardımlar Yerine Ulaşıyor mu?

	Frekans	%
Evet	86	21,5
Hayır	158	39,5
Kararsız	156	39,0
Toplam	400	100,0

Tablo 12’de ankete katılanların “Sizce toplanan yardımlar gerçekten yerine ulaşıyor mu?” sorusuna verdikleri cevapla ilgili frekans ve % dağılımları verilmiştir. Tabloda da görüldüğü ankete katılanların %39,5’i yapılan yardımların yerine ulaşmadığını, %21,5’i ise ulaştığını ifade etmekte, %39’u da fikir beyan etmemektedir.

4.5.13. Suriyelilere Kiralanan Evlerin Yüksek Fiyattan Verilmesi

Tablo 13: Suriyelilere Kiraya Verilen Evlerin Yüksek Fiyattan Kiralandığına İnanıyor musunuz?

	Frekans	%
Evet	342	85,5
Hayır	40	10,0
Kararsız	18	4,5
Toplam	400	100,0

Tablo 13’de ankete katılanların “Suriyelilere kiraya verilen evlerin daha yüksek fiyata kiralandığına inanıyor musunuz?” sorusuna verdikleri cevapla ilgili frekans ve % dağılımları verilmiştir. Tabloda da görüldüğü ankete katılanların %85,5’i Suriyelilere kiraya verilen evlerden daha fazla para alındığını ifade ederken, %10’u, evlerin normal fiyata kiralandığı düşünmekte, %4,5’i de fikir beyan etmemektedir.

4.5.14. Şehirde Serbestçe Dolaşan Suriyelilerin Yerli Halka Zarar Vermeleri

Tablo 14: Şehirde Serbestçe Dolaşan Suriyeliler Yerli Halka Zarar Veriyorlar mı?

	Frekans	%
Evet	268	67,0
Hayır	54	13,5
Kararsız	78	19,5
Toplam	400	100,0

Tablo 14’de ankete katılanların “şehirde serbestçe dolaşan Suriyelilerin yerli halka zarar verdikleri doğru mu?” sorusuna verdikleri cevapla ilgili frekans ve % dağılımları verilmiştir. Tabloda da görüldüğü ankete katılanların %67’si zarar verdiklerini, %13,5’i, zarar

vermediklerini düşünmekte, %19,5'i de fikir beyan etmemektedir.

4.5.15. Suriye'deki Olayların Türkiye'yi Savaşa Götürmesi Durumu

Tablo 15: Suriye'deki Olaylar Türkiye'yi Savaşa Götürür mü?

	Frekans	%
Evet	212	53,0
Hayır	86	21,5
Kararsız	102	25,5
Toplam	400	100,0

Tablo 15'de ankete katılanların "Suriye'deki olaylar Türkiye'yi savaşa götürür mü?" sorusuna verdikleri cevapla ilgili frekans ve % dağılımları verilmiştir. Tabloda da görüldüğü anket katılanların %53'ü Suriye'deki olayların Türkiye'yi savaşa götüreceğini düşünmekte, %21,5'i, buna inanmamakta, %25,5'i de fikir beyan etmemektedir.

4.5.16. Kilis Halkının Suriye'deki İç Savaştan Sonra Tedirgin Olması

Tablo 16: Kilis Halkının Suriye'deki İç Savaştan Sonra Tedirgin Olduğuna İnanıyor musunuz?

	Frekans	%
Evet	332	83,0
Hayır	40	10,0
Kararsız	28	7,0
Toplam	400	100,0

Tablo 16'de ankete katılanların "Kilis halkının Suriye'deki iç savaştan sonra tedirgin olduğuna inanıyor musunuz?" sorusuna verdikleri cevapla ilgili frekans ve % dağılımları verilmiştir. Tabloda da görüldüğü anket katılanların %83'ü Kilis halkının Suriye'deki iç savaş nedeniyle tedirgin olduğunu, %10'u, tedirgin olmadığını ifade ederken, %7'si de fikir beyan etmemektedir.

4.5.17. Suriyelilerin Suç Oranlarını Arttırması

Tablo 17: Suriyelilerin Suç Oranlarını Arttırdığı Doğru mu?

	Frekans	%
Evet	310	77,5
Hayır	32	8,0
Kararsız	58	14,5
Toplam	400	100,0

Tablo 17'de ankete katılanların "Suriyelilerin suç oranlarını arttırdığı sizce doğru mu?" sorusuna verdikleri cevapla ilgili frekans ve % dağılımları verilmiştir. Tabloda da görüldüğü anket katılanların %77,5'i Suriyelilerin Kilis'teki suç oranlarını arttırdığını

düşünürken, %8'i suç oranlarının artmasında Suriyelilerin bir etkisinin olmadığını kabul etmekte, %14,5'i de fikir beyan etmemektedir.

4.5.18. Suriyelilerin Hastalık Oranlarını Arttırması

Tablo 18: Suriyelilerin Hastalık Oranlarını Arttırdığı Doğru mu?

	Frekans	%
Evet	302	77,5
Hayır	34	8,5
Kararsız	64	16,0
Toplam	400	100,0

Tablo 18'de ankete katılanların "Suriyelilerin hastalık oranlarını arttırdığı sizce doğru mu?" sorusuna verdikleri cevapla ilgili frekans ve % dağılımları verilmiştir. Tabloda da görüldüğü ankete katılanların %75,5'i Suriyelilerin hastalık oranlarını arttırdığını, %8,5'i hastalık oranlarının artması konusunda Suriyelilerin bir etkisinin olmadığını düşünürken, %16'sı da fikir beyan etmemektedir.

4.5.19. Suriyelilerin Trafikte Sorun Oluşturması

Tablo 19: Suriyelilerin Trafik Sorununa Neden Olduğunu Düşünüyor musunuz?

	Frekans	%
Evet	322	80,5
Hayır	48	12,0
Kararsız	30	7,5
Toplam	400	100,0

Tablo 19'da ankete katılanların "Suriyelilerin trafik sorununa neden olduğunu düşünüyor musunuz?" sorusuna verdikleri cevapla ilgili frekans ve % dağılımları verilmiştir. Tabloda da görüldüğü ankete katılanların %80,5'i Suriyelilerin trafikte sorun oluşturduğunu, %12'si sorun oluşturmadığını ifade ederken, %7,5'i de fikir beyan etmemektedir.

4.5.20. Suriyelilerin İşsizlik Oranlarını Arttırması

Tablo 20: Suriyelilerin İşsizlik Oranlarını Arttırdığı Doğru mu?

	Frekans	%
Evet	344	86,0
Hayır	26	6,5
Kararsız	30	7,5
Toplam	400	100,0

Tablo 20'de ankete katılanların "yerli halkın işsizlik oranlarını arttırdığı sizce doğru mu?" sorusuna verdikleri cevapla ilgili frekans ve % dağılımları verilmiştir. Tabloda da görüldüğü ankete katılanların %86'sı Suriyelilerin işsizlik oranlarını arttırdığını, %6,5'i bu

konuda Suriyelilerin bir etkisinin olmadığını kabul ederken, %7,5'i de fikir beyan etmemektedir.

4.5.21. Cinsiyet Durumuna Göre Anket Sorularına Verilen Cevaplar

Tablo 21: Ankete Katılanların Cinsiyet Durumuna Göre Sorulara Verdikleri Cevaplar

	Evet			Hayır			Kararsız			Toplam
	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek	Toplam	
Suriyeliler hakkında Türkiye'nin tutumunu doğru buluyor musunuz?	48	56	104	108	114	222	44	30	74	400
	%24	%28	%26	%54	%57	%55,5	%22	%15	%18,5	%100
Suriyelilerin hiçbir önlem alınmadan ülkeye alınması doğru mu?	10	12	22	178	174	352	12	14	26	400
	%5	%6	%5,5	%89	%87	%88	%6	%7	%6,5	%100
Suriye'den gelen herkesin gerçekten savaş mağduru olduğuna inanıyor musunuz?	48	50	98	124	132	256	28	18	46	400
	%24	%25	%24,5	%62	%66	%64	%14	%9	%11,5	%100
Suriyeliler arasında ülkemizde karışıklık çıkarmak isteyenlerin olduğuna inanıyor musunuz?	136	142	278	38	40	78	26	18	44	400
	%68	%71	69,5	%19	%20	%19,5	%13	%9	%11	%100
Suriye'den gelenlerin her yerde Türk vatandaşı gibi serbestçe dolaşması sizce doğru mu?	18	18	36	162	160	322	20	22	42	400
	%9	%9	%9	%81	%80	%80,5	%10	%11	%10,5	%100
Suriyelilerin şehirde serbestçe gezmesi sizce yasaklanmalı mı?	100	104	204	62	64	126	38	32	70	400
	%50	%52	%51	%31	%32	%31,5	%19	%16	%17,5	%100
Suriyelilere yapılan yardımları yeterli buluyor musunuz?	132	124	256	44	50	94	24	26	50	400
	%66	%62	%64	%22	%25	%23,5	%12	%13	%12,5	%100
Sizce toplanan yardımlar gerçekten yerine ulaşıyor mu?	40	46	86	82	76	158	78	78	156	400
	%20	%23	%21,5	%41	%38	%39,5	%39	%39	%39	%100
Suriyelilere kiraya verilen evlerin daha yüksek fiyata kiralandığına inanıyor musunuz?	168	174	342	26	14	40	6	12	18	400
	%84	%87	%85,5	%13	%7	%10	%3	%6	%4,5	%100
Şehirde serbestçe dolaşan Suriyelilerin yerli halka zarar verdikleri doğru mu?	138	130	268	24	30	54	38	40	78	400
	%69	%65	%67	%12	%15	%13,5	%19	%20	%19,5	%100
Suriye'deki olaylar Türkiye'yi savaşa götürür mü?	120	92	212	26	60	86	54	48	102	400
	%60	%46	%53	%13	%30	%21,5	%27	%24	%25,5	%100
Kilis halkının Suriye'deki iç savaştan sonra tedirgin olduğuna inanıyor musunuz?	174	158	332	12	28	40	14	14	28	400
	%87	%79	%83	%6	%14	%10	%7	%7	%7	%100
Suriyelilerin suç oranlarını arttırdığı sizce doğru mu?	148	162	310	16	16	32	34	24	58	400
	%74	%81	%77,5	%8	%8	%8	%17	12	%14,5	%100
Suriyelilerin hastalık oranlarını arttırdığı söyleniyor sizce doğru mu?	154	148	302	14	20	34	32	32	64	400
	%77	%74	%75,5	%7	%10	%8,5	%16	%16	%16	%100
Suriyelilerin trafik sorununa neden olduğunu düşünüyor musunuz?	158	164	322	24	24	48	18	12	30	400
	%79	%82	%80,5	%12	%12	%12	%9	%6	%7,5	%100
Suriyelilerin yerli halkın işsizlik oranlarını arttırdığı sizce doğru mu?	168	176	344	12	14	26	20	10	30	400
	%84	%88	%86	%6	%7	%6,5	%10	%5	%7,5	%100

Tablo 21’de ankete katılanların cinsiyet durumuna göre sorulara verdikleri cevaplar crosstab şeklinde frekans ve % dağılımları olarak verilmiştir.

Tabloda da görüldüğü gibi “Suriyeliler hakkında Türkiye’nin tutumunu doğru buluyor musunuz?” sorusuna, **Evet** diyenlerin %24’ü kadın, %28’ i erkek; **Hayır** diyenlerin %54’ü kadın, %57’si erkektir.

“Suriyelilerin hiçbir önlem alınmadan ülkeye alınması doğru mu?” sorusuna **Evet** diyenlerin %5’i kadın, %6’sı erkek; **Hayır** diyenlerin %89’u kadın, %87’si erkektir.

“Suriye’den gelen herkesin gerçekten savaş mağduru olduğuna inanıyor musunuz?” sorusuna **Evet** diyenlerin %24’ü kadın, %25’i erkek; **Hayır** diyenlerin %62’si kadın, %66’sı erkektir.

“Suriyeliler arasında ülkemizde karışıklık çıkarmak isteyenlerin olduğuna inanıyor musunuz?” sorusuna **Evet** diyenlerin %68’i kadın, %71’i erkek; **Hayır** diyenlerin %19’u kadın, %20’si erkektir.

“Suriye’den gelenlerin her yerde Türk vatandaşı gibi serbestçe dolaşması sizce doğru mu?” sorusuna **Evet** diyenlerin %9’u kadın, %9’u erkek; **Hayır** diyenlerin %81’i kadın, %80’i erkektir.

“Suriyelilerin şehirde serbestçe gezmesi sizce yasaklanmalı mı?” sorusuna **Evet** diyenlerin %50’si kadın, %52’si erkek; **Hayır** diyenlerin %31’i kadın, %32’si erkektir.

“Suriyelilere yapılan yardımları yeterli buluyor musunuz?” sorusuna **Evet** diyenlerin %66’sı kadın, %62’si erkek; **Hayır** diyenlerin %22’si kadın, %25’i erkektir.

“Sizce toplanan yardımlar gerçekten yerine ulaşıyor mu?” sorusuna **Evet** diyenlerin %20’si kadın, %23’ü erkek; **Hayır** diyenlerin %41’i kadın, %38’i erkektir.

“Suriyelilere kiraya verilen evlerin daha yüksek fiyata kiralandığına inanıyor musunuz?” sorusuna **Evet** diyenlerin %84’ü kadın, %87’si erkek; **Hayır** diyenlerin %13’ü kadın, %7’si erkektir.

“Şehirde serbestçe dolaşan Suriyelilerin yerli halka zarar verdikleri doğru mu?” sorusuna **Evet** diyenlerin %69’u kadın, %65’i erkek; **Hayır** diyenlerin %12’si kadın, %15’i erkektir.

“Suriye’deki olaylar Türkiye’yi savaşa götürür mü?” sorusuna **Evet** diyenlerin %60’ı kadın, %46’sı erkek; **Hayır** diyenlerin %13’ü kadın, %30’u erkektir.

“Kilis halkının Suriye’deki iç savaştan sonra tedirgin olduğuna inanıyor musunuz?” sorusuna **Evet** diyenlerin %87’si kadın, %79’u erkek; **Hayır** diyenlerin %6’sı kadın, %14’ü erkektir.

“Suriyelilerin suç oranlarını arttırdığı sizce doğru mu?” sorusuna **Evet** diyenlerin %74’ü kadın, %81’i erkek; **Hayır** diyenlerin %8’i kadın, %8’i erkektir.

“Suriyelilerin hastalık oranlarını arttırdığı söyleniyor sizce doğru mu?” sorusuna **Evet** diyenlerin %77’si kadın, %74’ü erkek; **Hayır** diyenlerin %7’si kadın, %10’u erkektir.

“Suriyelilerin trafik sorununa neden olduğunu düşünüyor musunuz?” sorusuna **Evet** diyenlerin %79’u kadın, %82’si erkek; **Hayır** diyenlerin %12’si kadın, %12’si erkektir.

“Suriyelilerin yerli halkın işsizlik oranlarını arttırdığı sizce doğru mu?” sorusuna **Evet** diyenlerin %84’ü kadın, %88’i erkek; **Hayır** diyenlerin %6’sı kadın, %7’si erkektir.

5. Sonuç ve Öneriler

5.1. Sonuçlar

Suriye’de 15 Mart 2011’de barışçıl ve sivil halk ayaklanması şeklinde ortaya çıkan Arap Baharının daha sonra iç savaşa dönüşmesiyle zor durumda kalan Suriyelilerin önemli bir kısmı ülkelerini terk etmek zorunda kalmışlardır. Göçten en çok etkilenen ülkelerin başında da Türkiye gelmektedir. En son yapılan resmi açıklamalara göre, Türkiye’deki Suriyelilerin sayısının 1.050.000 olduğu ifade edilmektedir. Türkiye’ye gelen Suriyelilerin önemli bir bölümü de Kilis’te yaşamaktadır. Bu rakamın da 100.000’in üzerinde olduğu vurgulanmaktadır.

90.000 civarında nüfusa sahip olan Kilis’te, 100.000’den fazla Suriyelinin yaşamakta olması nedeniyle, çeşitli sosyo-ekonomik problemlerin ortaya çıkması kaçınılmazdır. Bu bağlamda yerli halktan 400 kişi ile yaptığımız anket ile aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir:

- Ankete katılanların yarısı kadın, yarısı erkek, %78,5’i 25 ve 25 yaşın altında, %65’i fakülte mezunu/fakülteye devam etmektedir.
- 262 kişi (%65,5) Suriyelilere yardımda bulunduğunu ifade etmektedir.
- 222 kişi (%55,5) Türkiye’nin Suriyelilere karşı tutumunu doğru bulmamaktadır.
- 352 kişi (%88) Suriyelilerin hiçbir önlem alınmadan Türkiye’ye kabul edilmesinin yanlış olduğunu belirtmektedir.
- 256 kişi (%64) Suriye’den gelen herkesin gerçekten savaş mağduru olmadığını düşünmektedir.
- 278 kişi (%69,5) Suriye’den gelenler arasında Türkiye’de kargaşa çıkarmak isteyenlerin bulunduğunu kabul etmektedir.
- 322 kişi (%80,5) Suriyelerin her yerde Türk vatandaşı gibi serbestçe dolaşmasını doğru bulmamaktadır.
- 204 kişi (%51) Suriyelilerin şehirde serbestçe dolaşmasının yasaklanması gerektiğini düşünmektedir.
- 256 kişi (%64) Suriyelilere yapılan yardımları yeterli bulmaktadır.
- 158 kişi (%39,5) Suriyelilere yapılan yardımların yerine ulaşmadığını ifade etmektedir.
- 342 kişi (%85,5) Suriyelilere kiraya verilen evlerden daha fazla para alındığını düşünmektedir.
- 268 kişi (%67) şehirde serbestçe dolaşan Suriyelilerin yerli halka zarar verdiğini kabul etmektedir.
- 212 kişi (%53) Suriye’deki olayların Türkiye’yi savaşa götüreceğine inanmamaktadır.
- 332 kişi (%83) Kilis halkının Suriye’deki iç savaş nedeniyle tedirgin olduğunu düşünmektedir.
- 310 kişi (%77,5) Suriyelilerin Kilis’teki suç oranlarını arttırdığını ifade etmektedir.
- 302 kişi (%75,5) Suriyelilerin hastalık oranlarını arttırdığını belirtmektedir.
- 322 kişi (%80,5) Suriyelilerin trafik sorununa neden olduğunu ifade etmektedir.
- 344 kişi (%86) Suriyelilerin işsizlik oranlarını arttırdığını düşünmektedir.

5.2. Öneriler

- Suriyelilere yapılan yardımların gerçek manada ihtiyaç sahiplerine ulaşabilmesi için, merkezi ve yerel yönetimler ile sivil toplum kuruluşlarının koordineli bir şekilde çalışması sağlanmalı, bu konuda gerekli tedbirler alınmalıdır.
- Suriyelilerin şehir içi ulaşımında çeşitli problemlere neden oldukları, kurallara uymadıkları ve trafiği aksattıkları görülmektedir. Bu nedenle, Suriye plakalı araçların şehir merkezine giriş-çıkışı denetim altına alınmalıdır.
- İç savaştan kaçarak Türkiye'ye sığınan Suriyelilerin, hiçbir kısıtlamaya tabi tutulmadan yerli halk gibi yaşamlarına devam etmeleri bazı problemleri de beraberinde getirmektedir. Son zamanlarda Kilis'te ve Türkiye'nin diğer bazı illerinde (Gaziantep, Kahramanmaraş, Adana) yerli halk ile Suriyeliler arasında gerginliklerin yaşandığına, çeşitli olayların meydana geldiğine şahit olmaktadır. Gerekli tedbirlerin alınmaması durumunda, provokatörlerin de devreye girmesiyle olayların daha da artacağı aşikârdır. Ayrıca her yerde Suriyeli dilenciler karşımıza çıkmaktadır. Yol iz bilmezken Türkiye'nin her yerine dağılan ve ellerinde birbirinin kopyası gibi yazılarla dilenen bu insanlar, "Dilenci mafyası tarafından mı kullanılıyorlar?" sorusunu akla getirmektedir. Bu ve benzer problemlerin önlenmesi için yapılacak yasal düzenlemelerle, rızası olsun veya olmasın tüm sığınmacıların mevcut kamplara ya da oluşturulacak yeni kamplara gönderilmeleri uygun olacaktır.
- Suç işlediği tespit edilen sığınmacıların sınır dışı edilmesi bir seçenek olarak düşünülebilir. Böyle bir uygulama, suç işleme eğiliminde olanları da disipline edebilecektir.

Kaynakça

- Çelebioğlu, Reşit (2014), İngiliz Bakandan Suriyelilere Ziyaret, http://www.dha.com.tr/ingiliz-bakandan-suriyelilere-ziyaret_711648.html, 04.07.2014, Erişim: 04.07.2014.
- Güleç, G. Merve (2012), <http://www.tuicakademi.org/index.php/bolgeler/ortadogu/3122-arap-bahari-nedir>, Erişim: 01.07.2014.
- <http://www.hurriyet.com.tr/dunya/26641503.asp>, Türkiye'deki Sığınmacı Sayısı 1 Milyonu Geçti, Erişim: 04.07.2014.
- Orhan, Oytun (2014), Suriye'ye Komşu Ülkelerde Suriyeli Mültecilerin Durumu: Bulgular, Sonuçlar ve Öneriler, Ortadoğu Stratejik Araştırmalar Merkezi (ORSAM) Rapor No: 189, Ankara.
- Paksoy, H. Mustafa (2013), İç Savaştan Kaçarak Kilis'te Yaşamını Sürdüren Suriyelilerin Sosyo-Ekonomik Sorunları Üzerine Bir Araştırma Raporu, Kilis 7 Aralık Üniversitesi Ortadoğu Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi Yayınları, Kilis.
- Tekek, Murat (2012), Arap Baharının Nedenleri, <http://www.tuicakademi.org/index.php/kategoriler/ortadogu/3674-arap-bahari-ve-nedenleri>, Erişim: 28.06.2014.